

Studying the Role of Personality Traits in Predicting Imposter and Depression Symptoms Among Delinquent High School Girls

Masoud Heidari. Ph.D.

Academic member, Islamic Azad University, Isfahan
(Khorasghan), Isfahan, Iran

Abolghasem Nouri. Ph.D.

Academic member, Isfahan University, Isfahan, Iran

Abstract

The aim of this study was to predict the role of personality traits in predicting imposter and depression symptoms among delinquent high school girls. The sample consisted of 220 girls who were selected by available random sampling from among delinquent high school girls in Isfahan Juvenile Detention Centers in 2014-15. The data collection tools were Costa and McCrea Big Five-Factor Personality Inventory (1992), Clans Imposter Phenomenon Scale (1978) and Beck's Depression Questionnaire (1990). Data were analyzed through step regression at $p < .001$ level of significance. The results by step regression analysis indicated the role of neuroticism, extraversion and conscientiousness in the prediction of imposter; and neuroticism and extraversion in the prediction of depression. By using the personality traits of delinquent juveniles it's possible to predict their imposter and depression and prevent them from being affected by these conditions.

Keywords: personality traits, symptoms and simulacrum, depression.

بررسی نقش ویژگی‌های شخصیت در پیش‌بینی نشانگان وانمودگرایی و افسردگی در نوجوانان دختر بزهکار

مسعود حیدری *

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان
(خوراسگان)، اصفهان، ایران

ابوالقاسم نوری

عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی نشانگان وانمودگرایی و افسردگی است. نمونه شامل ۲۲۰ نفر بود که به صورت تصادفی در دسترس از میان نوجوانان دختر بزهکار استان اصفهان که در مراکز اصلاح و تربیت سراسر استان اصفهان در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۳ نگهداری می‌شدند، انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه ۵ عاملی بزرگ شخصیت کاستا و مک‌کری (۱۹۹۲)، مقیاس پدیده وانمودگرایی کلانس (۱۹۷۸) و پرسشنامه افسردگی بک (۱۹۹۰) بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند و سطح معنی‌داری ($P \leq 0/001$) در نظر گرفته شد. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که روان‌رنجورخویی، برونگرایی و وظیفه‌شناسی در پیش‌بینی وانمودگرایی و روان‌رنجورخویی و برونگرایی در پیش‌بینی افسردگی نقش دارند. با استفاده از ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان بزهکار می‌توان وانمودگرایی و افسردگی را در ایشان پیش‌بینی و از ابتلای آنان به این موارد پیشگیری کرد.

واژه‌های کلیدی: نوجوانان دختر بزهکار، ویژگی‌های شخصیتی، نشانگان وانمودگرایی و افسردگی.

مقدمه

یکی از مسائل پیچیده و ناراحت‌کننده کنونی که توجه همهٔ مسئولان را به خود معطوف کرده، موضوع مجرمان کم‌سن و سال و به اصطلاح نوجوانان بزهکار است. بزهکار به شخصی گفته می‌شود که مرتکب عملی گردد که قانون ارتکاب آن را منع کرده است یا ترک عملی که انجام آن را لازم و واجب دانسته است (کفلر- وسترگرن، کلپف و میترا،^۱ ۲۰۱۰). تخلف نوجوانان به‌عنوان یکی از مشکلات اجتماعی معاصر، تأثیر منفی روی نظام‌های آموزشی، بهداشتی، مالی، شغلی و قضایی می‌گذارد (دویچ، کراکت، ولف و راسل،^۲ ۲۰۱۲). این امر نه تنها نشان‌دهندهٔ بزرگی مشکل است، بلکه نیاز به درک روشن‌تری از انگیزهٔ جوانان درگیر است (آنماری، کلی، میچل و استفان،^۳ ۲۰۱۳). اتفاقات ناخوشایند در دوران زندگی، شکست‌های پیاپی که نوعی درماندگی برای فرد ایجاد می‌کند، نداشتن الگوی مناسب، شرایط نامناسب زندگی مانند محدودیت در امکانات آموزشی، شرایط بد اقتصادی، فقر فرهنگی به‌خصوص سواد پایین والدین و زندگی در محله‌های جرم‌خیز از علل بزهکاری نوجوانان است (رعیت ابراهیم‌آبادی، ارجمندنی و افروز، ۱۳۹۴).

یکی از ویژگی‌های شخصیتی پیچیده که می‌توان آن را در نوجوانان بزهکار بررسی کرد، پدیدهٔ «احساس تقلب» یا «خلق و خوی تظاهر» است که براساس آن فرد احساس می‌کند آنچه را که به‌دست آورده و پذیرش و مقبولیت اجتماعی فعلی او به دلیل رخ دادن اشتباه، اقبال و یا خطایی بوده است و زمانی می‌رسد که مردم به علت موفقیت وی پی خواهند برد و او را فریبکار خواهند نامید (صفرزاده، اصفهانی اصل و بیات، ۲۰۱۲). اصطلاح وانمودگرایی^۴ را کلانسنس^۵ پروفیسور روان‌شناس و ایمز^۶ روان‌درمانگر در سال ۱۹۷۸ در یک نمونه از زنان دارای موفقیت بالا کشف کردند. نشانگان وانمودگرایی، احساس گناه در مورد به‌دست آوردن موفقیت، ترس از ارزیابی، احساس نالایق بودن و احساس بی‌کفایتی شغلی و آموزشی تعریف شده است (قربان شیرودی، ۲۰۱۲).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند، هنگامی که وانمودگرایان با وضعیتی رقابتی روبه‌رو می‌شوند، واکنش اضطراب نشان می‌دهند. آنان برای اینکه نشان دهند آن کار را با تلاش بسیار و با صرف انرژی زیادی انجام داده‌اند، بهانه‌تراشی می‌کنند (کاومن و فراری،^۷ ۲۰۰۶). اگر هرگونه موفقیتی به‌دست آورند، گروهی آن را به اقبال و گروهی آن را به سعی و کوشش بی‌حد و حصر خود نسبت می‌دهند. از سوی، گدین^۸ (۲۰۰۵)، وانمودگرایی را به‌عنوان یک ویژگی شخصیتی تشریح می‌کند که در آن افراد فکر می‌کنند شایستگی آنان واقعی نیست. بنابراین، وانمودگرایی مجموعه‌ای از ترس‌ها، شک و تردیدها، نگرانی‌ها و چرخهٔ معیوبی از اضطراب پس از موفقیت است که اجازه نمی‌دهد افراد از همهٔ توانایی‌های نهفتهٔ خود بهره‌مند شوند و آن را رشد و گسترش دهند.

یکی از متغیرهایی که در ارتباط با وانمودگرایی بررسی شده است، ویژگی‌ها یا صفات شخصیتی^۹ است. با توجه به اینکه انجام رفتارهای بزهکارانه در افراد با ویژگی‌های مختلف شخصیتی آنها در ارتباط است، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که شناسایی علل و ریشه‌های بزهکاری و شناسایی افراد در معرض خطر در سنین اولیه که ممکن است به‌طور بالقوه در معرض خطر ارتکاب رفتارهای بزهکارانه باشند، در طراحی برنامه‌های مداخله‌گرانه و پیشگیرانه بسیار مؤثر است (فريتز، ویکلاندر، کوپوچ، کلاینت-برگ و راج کین،^{۱۰} ۲۰۰۸). کاستا و مک کرای^{۱۱} (۱۹۹۲a)، شخصیت را در امتداد پنج بعد یا پنج عامل اصلی شامل روان‌رنجورخویی^{۱۲}، برونگرایی^{۱۳}، گشوده بودن^{۱۴}، خوشایندی^{۱۵} و وظیفه‌شناسی^{۱۶} توصیف کردند. روان‌رنجورخویی به تمایل برای اضطراب، تنش، خودخوری، خصومت، تفکر غیرمنطقی، افسردگی و عزت‌نفس پایین اطلاق می‌شود. برونگرایی به تمایل برای مثبت بودن، قاطعیت، تحرک، مهربانی و اجتماعی بودن گفته می‌شود. گشوده بودن عبارت است از تمایل به کنجکاو، هنرنمایی، خردورزی، با وجدان بودن، روشنفکری و نوآوری و خوشایندی به تمایل برای گذشت، مهربانی، سخاوتمندی، اعتماددورزی، همدلی،

1. Kofler-Westergren, Klopff & Mitterauer
 3. Annemaree, Kellie, Michele & Stephen
 5. Clance
 7. Cowman & Ferrari
 9. personality traits
 11. Costa & McCrea
 13. extroversion
 15. agreeableness

2. Deutsch, Crockett, Wolff & Russell
 4. imposter syndrome
 6. Imes
 8. Gediman
 10. Fritz, Wiklund, Kuposov, Klinteberg & Ruchkin
 12. neuroticism
 14. openness
 16. conscientiousness

خود را ابراز کنند، از طریق رفتارهای نامناسب و تخلیه هیجانی است (مهر، ۲۰۰۳).

افسردگی، حالت خلقی گاه مداوم و گاه ناپایدار است که جنبه‌های مختلفی از زندگی فرد را در برمی‌گیرد و در آنها تداخل می‌کند. تغییر خلق یعنی اندوه شدید تا خفیف، غمگینی و تحریک‌پذیری که افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. افسردگی یکی از مهمترین علل ناتوانی در تمام کشورهای است و از شایع‌ترین اختلالات روانی است که به‌عنوان مشکل بهداشت جهانی در تمامی فرهنگ‌ها خودنمایی می‌کند. افسردگی متعلق به قشر خاصی نیست، اما برخی افراد به دلیل موقعیت خاص خود نسبت به این اختلال آسیب‌پذیرترند (باقیانی مقدم، احرامپوش، رحیمی، امینیان و آرام، ۱۳۹۰). پژوهش‌ها رابطه بین ویژگی‌های شخصیت و افسردگی را نشان داده‌اند (سالگادو^۷، ۲۰۰۲؛ کانت و جاکوبز^۸، ۲۰۰۳؛ بیرامی، اقبالی و قلیزاده، ۱۳۹۱؛ اصلانخانی، فرخی، شمسی‌پور دهکردی، شمس و قاسمیان‌مقدم، ۱۳۸۹؛ بیرامی و قلی‌زاده، ۱۳۹۰).

چنین مشکلاتی، در دوران نوجوانی زمینه اختلالاتی در دوران نوجوانی همچون شخصیت ضد اجتماعی و نهادینه شدن رفتارهای مجرمانه و نابهنجار فرد در بزرگسالی را فراهم می‌کند. بحث از علل گرایش نوجوانان به بزهکاری اهمیت دارد، چرا که در صورت گرایش این قشر به سوی بزهکاری جامعه باید برای چندین دهه حضور مجرم را تحمل کند و هزینه‌های آن را متحمل شود، ولی در صورتی که بتوان از این امر جلوگیری کرد، جامعه برای چندین دهه از حضور یک شهروند فعال و مثبت بهره‌مند خواهد بود. با توجه به اهمیت و نمود گرای و افسردگی به‌عنوان مشکلات رایج و با بررسی پیشینه‌های موجود در این زمینه می‌توان اظهار داشت که تاکنون پژوهشی در ایران رابطه بین ویژگی‌های شخصیت با و نمود گرای و افسردگی را در نوجوانان بزهکار پی‌ریز، وجود نداشته است. بنابراین، این پژوهش اولین کوشش در این زمینه است و پژوهشگر به دو فرضیه ذیل پرداخته است:

۱- ویژگی‌های شخصیت توان پیش‌بینی نشانگان و نمود گرای را دارد؟

۲- ویژگی‌های شخصیت توان پیش‌بینی افسردگی را دارد؟

فرمانبرداری، فداکاری و وفاداری اطلاق می‌شود. وظیفه‌شناسی عبارت است از تمایل به سازماندهی، کارآمدی، قابلیت اعتماد، خویشن‌داری، پیشرفت‌گرایی، منطق‌گرایی و تعمق (بشارت، رضازاده و حبیبی، ۱۳۸۶). ویژگی‌های برون‌گرایی، هیجان‌پذیری و روان‌آزردگی با بزهکاری رابطه مثبت دارند و رفتارهای بزهکارانه را به‌طور مستقیم پیش‌بینی می‌کنند. همچنین، نمرات افراد بزهکار در ویژگی‌هایی مانند خوشایندی، وظیفه‌شناسی و همدلی به‌طور معنی‌داری کمتر از افراد غیر بزهکار است (گودجانسون و سیگوردسون^۱، ۲۰۰۷).

در پژوهش وانست و کلیتمن^۲ (۲۰۰۶)، احساسات و نمود گرایان با ابعاد شخصیتی روان‌رنجور خوبی رابطه مثبت و معنی‌دار و با ابعاد وجدان‌گرایی و برون‌گرایی رابطه منفی و معنی‌دار دارد. برنارد، دولینگر و رامیناه^۳ (۲۰۰۲)، در پژوهش خود روی دانشجویان دانشگاه دریافتند که و نمود گرای با روان‌رنجور خوبی رابطه مثبت و با وجدان‌گرایی رابطه منفی دارد. راس^۴ (۲۰۰۷)، در پژوهشی بیان می‌دارد که و نمود گرای دو نوع اختلال شخصیتی را نشان می‌دهد: اختلال شخصیت اجتنابی و اختلال شخصیتی وابسته. همچنین او دریافت که بین و نمود گرای و بعضی از ویژگی‌های شخصیتی خودآسیبی ارتباط مثبتی وجود دارد که به ناسازگاری و تناقض در ویژگی‌های رفتاری و سبک زندگی افراد منجر می‌شود.

یکی دیگر از متغیرهایی که در این پژوهش در ارتباط با ویژگی‌های شخصیت نوجوانان بزهکار بررسی شد افسردگی^۵ است. با توجه به اینکه سالهای نوجوانی، دوره شکل‌گیری ساختار شخصیت فردی و اجتماعی انسان است، بروز نابسامانی‌ها و از جمله آسیب‌پذیری به اختلالات روانی مانند افسردگی قابلیت‌ها و در نهایت آینده و سرنوشت فرد را تحت تأثیر جدی قرار می‌دهد (به نقل از نیک‌منش و زندوکیل، ۱۳۹۴). بیشتر علایم و نشانه‌های اختلالات افسردگی در نوجوانان شبیه نوسان خلقی است که افراد در سایر مراحل تکاملی خود با آن روبه‌رو می‌شوند. نوجوانان بیشتر اوقات، آشفتگی‌های هیجانی و نوسان خلقی دارند و عصیانگر هستند.

بیشتر نوجوانان و کودکان در بیان احساسات و خلق‌وخوی خود مشکل دارند و یگانه راهی که می‌توانند با آن هیجانات

1. Gudjonsson & Sigurdsson
3. Bernard, Dollinger & Ramaniah
5. depression
7. Salgado

2. Want & Kleitman
4. Ross
6. Mohr
8. Cont & Jacobs

روش پژوهش و نمونه‌گیری

این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش تمامی نوجوانان دختر مستقر در مراکز اصلاح و تربیت شهر اصفهان در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۳ بودند. نمونه پژوهشی از این جامعه با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و با مراجعه به مراکز اصلاح و تربیت این استان تعداد ۲۲۰ نوجوان انتخاب شدند و با توضیح هدف پژوهش برای آنان، محرمانه بودن پاسخ‌های آنان و کسب رضایت ایشان از آنان خواسته شد تا به پرسش‌های پژوهش پاسخ گویند.

ابزار پژوهش

در این پژوهش، به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیر استفاده شده است:

۱- پرسشنامه ۵ عامل بزرگ شخصیت^۱ (NEO-FFI): پرسشنامه‌ای دارای ۶۰ پرسش است و برای نخستین بار در سال ۱۹۸۵ ساخته شده و در سال ۱۹۹۱ مورد بررسی دوباره قرار گرفته است که در آن پنج عامل اصلی شخصیت شامل روان‌رنجورخویی (N)، برونگرایی (E)، گشوده بودن (O)، خوشایندی (A) و وظیفه‌شناسی (C) قرار دارند. هر یک از ویژگی‌های یاد شده در این آزمون با ۱۲ پرسش اندازه‌گیری می‌شود (کاستا و مک کری، ۱۹۹۲b). پاسخ‌ها در یک طیف ۵ درجه‌ای لیکرتی از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) انتخاب می‌شوند. «هنگامی که تحت فشارهای روحی زیادی هستم، گاه احساس می‌کنم دارم خرد می‌شوم» و «اغلب با فامیل و همکارانم بگو مگو دارم» نمونه‌ای از گویه‌های پرسشنامه است.

مک کری و کاستا (۲۰۰۴)، در پژوهشی که برای تجدیدنظر در پرسشنامه (NEO-FFI) روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان انجام دادند، آلفای کرونباخ را برای این پنج ویژگی به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ به دست آوردند. فریدونی، نادى نجف‌آبادی و بساک‌نژاد (۱۳۹۳)، به‌منظور سنجش پایایی این آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده کردند که پایایی برای پنج عامل بیان شده به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۶۹، ۰/۹۱، ۰/۷۵ و ۰/۶۸ است. در این پژوهش آلفای کرونباخ پنج عامل به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۹، ۰/۶۲، ۰/۶۹ و ۰/۸۹ است. همچنین، روایی این پرسشنامه با استفاده از روایی سازه محاسبه شد که مقدار آن برای خرده‌مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۶۹، ۰/۷۵ و ۰/۷۷ به دست آمد. روایی سازه عبارت است از همبسته نمودن یک سؤال از مقیاس که معرف کل سؤالات مقیاس است با نمره کل آزمون.

۲- مقیاس پدیدۀ وانمودگرایی کلانس^۲ (CIPS): این مقیاس را کلانس و ایمز (۱۹۷۸) ساختند و دارای ۲۰ ماده است که از آزمودنی خواسته می‌شود تا براساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از ۱ تا ۵ نظر خود را درباره هر ماده ابراز کند. اگر مجموع نمره‌ها کمتر از ۴۰ باشد وانمودگرایی ضعیف، بین ۴۱ تا ۶۰ وانمودگرایی متوسط، ۶۱ تا ۸۰ وانمودگرایی مرضی و ۸۰ به بالا وانمودگرایی شدید تلقی می‌شود. «پس از موفقیت در کاری احساس دیگرفریبی دارم» و «پس از موفقیت در کاری خود را متکبر می‌پندارم» نمونه‌ای از گویه‌های این پرسشنامه است. مهرابی‌زاده هنرمند، بساک‌نژاد، شهنی‌یلاق، شکرکن و حقیقی (۱۳۸۴)، پایایی این ابزار را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آورد. در این پژوهش نیز پایایی ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد. همچنین، روایی این مقیاس با استفاده از روایی سازه محاسبه شد و مقدار آن ۰/۸۸ به دست آمد که مقدار قابل قبولی است.

۳- پرسشنامه افسردگی بک^۳ (BDI-II): این ابزار یک پرسشنامه ۲۱ سؤالی خودگزارش‌دهی است که برای ارزیابی افسردگی طراحی شده است (قاسم‌زاده، کرم‌قدیری، شریفی، نوروزیان، مجتبابی و ابراهیم‌خانی، ۱۳۸۴). این مقیاس در طیف ۴ درجه‌ای لیکرت از ۰ تا ۳ درجه‌بندی می‌شود. نمره کلی از ۰ تا ۶۳ است و طراحان آن، نمره ۱۰ و بالاتر را افسردگی خفیف، نمره ۲۰ تا ۲۸ را افسردگی متوسط و نمره ۲۹ تا ۶۳ را افسردگی شدید در نظر می‌گیرند. «احساس می‌کنم که شخص کاملاً شکست‌خورده‌ای هستم» و «علاقه به امور جنسی را کاملاً از دست داده‌ام» نمونه‌ای از گویه‌های این پرسشنامه است. در پژوهش قاسم‌زاده، کرم‌قدیری، شریفی، نوروزیان، مجتبابی و ابراهیم‌خانی، (۱۳۸۴)، آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۸۷ در آزمون و در بازآزمون پایایی آن ۰/۷۳ به دست آمد. در این پژوهش، پایایی مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آمد که نشان‌دهنده اعتبار درونی قابل قبول این مقیاس است. همچنین، روایی این مقیاس با استفاده از روایی سازه محاسبه شد و مقدار آن ۰/۷۷ به دست آمد که قابل قبول است.

یافته‌های پژوهش

میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی مربوط به ویژگی‌های شخصیتی با نشانگان وانمودگرایی و افسردگی در جدول ۱ نشان داده شده است.

1. Neuroticism, Extraversion Openness Five-Factor Inventory (NEO-FFI)
3. Beck Depression Inventory (BDI-II)

2. Clance Imposter Phenomenon Scale (CIPS)

جدول ۱- ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	ضرایب همبستگی						
			۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱. روان‌رنجورخویی	۳۰/۵۰	۱۱/۴۳	-	-۰/۶۳**	-۰/۴۷**	-۰/۴۵**	-۰/۵۲**	۰/۸۱**	۰/۶۱**
۲. برون‌گرایی	۳۲/۸۰	۱۳/۸۲	-	-	۰/۵۰**	۰/۳۸**	۰/۳۷**	-۰/۵۹**	-۰/۵۱**
۳. گشوده بودن	۲۱/۲۰	۹/۶۹	-	-	-	۰/۲۰**	۰/۲۹**	-۰/۳۸**	-۰/۳۵**
۴. خوشایندی	۳۹/۱۳	۱۲/۱۴	-	-	-	-	۰/۲۴**	-۰/۴۲**	-۰/۳۰**
۵. وظیفه‌شناسی	۳۹/۲۴	۱۴/۲۸	-	-	-	-	-	-۰/۵۰**	-۰/۳۷**
۶. وانمودگرایی	۳۸/۹۰	۱۳/۸۴	-	-	-	-	-	-	۰/۶۱**
۷. افسردگی	۳۹/۶۸	۱۳/۱۲	-	-	-	-	-	-	-

** $P \leq 0.001$

همان‌طور که نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد، بین ویژگی‌های شخصیتی با نشانگان وانمودگرایی و افسردگی همبستگی معنی‌داری در سطح ($P \leq 0.001$) وجود دارد. در جدول ۲، به بررسی فرضیه ۱ پرداخته می‌شود.

جدول ۲- ضرایب همبستگی چندگانه ویژگی‌های شخصیتی با افسردگی به روش گام به گام (stepwise)

شاخص آماری پیش‌بین	MR	RS	F	β	B	t	p
۱- روان‌رنجورخویی	۰/۶۱	۰/۳۷	۱۳۲/۰۴	۰/۶۱	۰/۷۲	۱۱/۴۹	۰/۰۰۱
۲- برون‌گرایی	۰/۶۳	۰/۴۰	۷۲/۶۷	-۰/۲۰	۰/۲۰	-۲/۹۴	۰/۰۰۴

جدول ۲، نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مربوط به ویژگی‌های شخصیتی با افسردگی را به روش گام به گام، نشان می‌دهد. همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد ضرایب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی روان‌رنجورخویی و برون‌گرایی با افسردگی برابر ۰/۶۳ و ضرایب تعیین آن برابر ۰/۴۰ است که در سطح ($P=0.001$) معنی‌دار است. با توجه به ضریب تعیین به‌دست آمده مشخص شده است که حدود ۴۰ درصد واریانس افسردگی با روان‌رنجورخویی و برون‌گرایی تبیین می‌شود. بنابراین، فرضیه ۱ تأیید می‌گردد. در جدول ۳، به بررسی فرضیه ۲ پرداخته شده است.

جدول ۳- ضرایب همبستگی چندگانه ویژگی‌های شخصیتی با وانمودگرایی به روش گام به گام (stepwise)

شاخص آماری پیش‌بین	MR	RS	F	β	B	t	p
۱- روان‌رنجورخویی	۰/۸۱	۰/۶۶	۴۳۱/۹۹	۰/۸۱	۱/۱۶	۲۰/۷۸	۰/۰۰۱
۲- برون‌گرایی	۰/۸۲	۰/۶۷	۲۲۴/۳۷	-۰/۱۲	-۰/۱۴	-۲/۵۰	۰/۰۱۳
۳- وظیفه‌شناسی	۰/۸۲	۰/۶۸	۱۵۳/۱۶	-۰/۰۹	-۰/۰۹	-۲/۰۴	۰/۰۴۲

جدول ۳، نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مربوط به ویژگی‌های شخصیتی با وانمودگرایی را به روش گام به گام نشان می‌دهد. همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی روان‌رنجورخویی، برونگرایی و وظیفه‌شناسی با وانمودگرایی برابر $0/82$ و ضریب تعیین آن برابر $0/68$ است که در سطح $(P \leq 0/001)$ معنی‌دار است. توجه به ضریب تعیین به دست آمده مشخص شده است که حدود ۶۸ درصد واریانس وانمودگرایی با روان‌رنجورخویی، برونگرایی و وظیفه‌شناسی تبیین می‌شود. در نتیجه فرضیه ۲ تأیید می‌گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی پژوهش، پی بردن به این مسأله است که مسائل شخصیتی و روانی نوجوانان تا چه حد در زندگی آینده ایشان و حتی سوق به سوی ارتکاب جرم تأثیر می‌گذارد. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که نمره بالا در روان‌رنجورخویی و نمره‌های پایین در برونگرایی، وظیفه‌شناسی، تجربه‌گرایی و توافق‌پذیری با وانمودگرایی بالا در نوجوانان بزهکار همراه بود. نتایج حاصل از این پژوهش با نتایج پژوهش‌های وانت و کلیتمن (۲۰۰۶)، برنارد، دولینگر و رامنیاه (۲۰۰۲) و راس (۲۰۰۷) همخوان است. افرادی که به موفقیت بالا می‌رسند، تحسین دریافت می‌دارند ولی بدون حس درونی موفقیت هستند. این افراد بر این باورند که از شخصیت و مهارت‌های اجتماعی خود استفاده می‌کنند تا یک نمای فریبنده از خود نشان دهند. آنان شواهد موفقیت خود را نفی می‌کنند و از آشکار شدن نواقص هوشی خود بیمناک‌اند. وانمودگرایان، بر این باورند که افراد دیگر عقیده دارند آنان واجد صلاحیت هستند. افراد وانمودگرا با استفاده از جذابیت خود برای جلوگیری از عدم توافق و کشمکش تعاملات خود را با دیگران حفظ می‌کنند. آنان از رفتارهای سازگارانه در پاسخ به رفتارهای قالبی اجتماعی استفاده می‌کنند. در درازمدت به نظر می‌رسد وانمودگرایان براساس رفتارها و موفقیت‌های خود لایق و بااعتمادند. با این حال آنان اضطراب، افسردگی و ترس و درنهایت نارضایتی شخصی دارند و برآورده ساختن توانایی‌های بالقوه‌شان مشکل‌تر است (راوسکوسکی^۱، ۲۰۱۰). افراد روان‌رنجورخو،

افرادی نگران، ناایمن، عصبی و دارای رفتارهای اجتنابی هستند، آنها احساس آزادی عمل، شایستگی و ارتباط کمتری دارند. از این‌رو در دست یافتن به موفقیت، نسبت به توانایی‌های خود دچار شک و تردید می‌گردند و آن را به بخت و اقبال نسبت می‌دهند. افراد برونگرا با گرایش‌های نیرومند و احساسات مثبتی که دارند، موقعیت‌ها را با خوشحالی و خوش‌بینی برآورد می‌کنند و آن‌را پیش به سوی موفقیت‌های جدیدتر می‌دانند. تجربه‌گرایان، کمتر واقعات را تحریف می‌کنند و به راحتی ارتباط برقرار می‌کنند. ایشان به راحتی آموخته‌های خود را به کار می‌برند و بدین‌سان موفقیت‌ها را نتیجه تلاش خود می‌دانند. وظیفه‌شناسی در افراد، با سختکوشی و نظم همراه است. در فعالیت‌های خود با پشتکار و مسؤولیت‌پذیرند و با توجه به ویژگی‌هایی که در خود می‌بینند، موفقیت را برخاسته از خود و نه از اقبال خود می‌بینند و در نتیجه به موفقیت و پیشرفت بیشتری دست می‌یابند. افراد با ویژگی توافق‌پذیری، علاوه بر عملکرد و کارایی مناسب در فعالیت‌ها و کارهای گروهی، از تفکر منطقی و تمرکز بالا به هنگام کار کردن برخوردارند که باعث اطمینان و اعتماد به توانایی‌های خود در رسیدن به موفقیت‌هایشان در زندگی است.

همچنین، یافته‌های این پژوهش نشان داد که نمره بالا در روان‌رنجورخویی و نمره‌های پایین در برونگرایی، وظیفه‌شناسی، تجربه‌گرایی و توافق‌پذیری با افسردگی بالا همراه است. این یافته با نتایج پژوهش‌های سالگادو (۲۰۰۲)، کانت و جاکوبز (۲۰۰۳)، اقبالی و قلی‌زاده (۱۳۹۱)، بیرامی و قلی‌زاده (۱۳۹۰) و اصلانخانی، فرخی، شمسی‌پور دهکردی، شمس و قاسمیان‌مقدم، (۱۳۸۹) مبنی بر ارتباط ویژگی‌های شخصیت با افسردگی همخوان است. نوجوانان افسرده، بیش از حد زودرنج هستند و در بیشتر موارد تشخیص افسردگی و نوسان خلق و علائم سایر بیماری‌ها مشکل است. نوجوانان افسرده احساس می‌کنند، هیچ آینده‌ای ندارند و به اهداف خود نمی‌رسند. آنها احساس می‌کنند، مفید و جذاب نیستند و هیچ ارزشی ندارند. این مسأله در نوجوانان بزهکار که گذشته، خانواده و موقعیت اقتصادی و اجتماعی مناسب ندارند، بیشتر نمایان می‌گردد. افراد با روان‌رنجورخویی بالا محرک‌های منفی ناچیز را درست همانند فشارهای منفی شدید ارزیابی

منابع

- اصلا نختانی، م.ع.، فرخی، ا.، شمسی پور دهکردی، ب.، شمس، ا.، و قاسمیان مقدم، م.ر. (۱۳۸۹). «ارتباط ویژگی‌های شخصیتی با شدت علائم افسردگی در سالمندان زن فعال و غیرفعال شهر تهران». *مجله سالمندی ایران*، سال پنجم، شماره ۱۶، ۴۶-۵۳.
- باقیانی مقدم، م.ح.، احرامپوش، م.ح.، رحیمی، ب.، امینیان، ا.ح.، و آرام، م. (۱۳۹۰). «بررسی وضعیت افسردگی در بین دانشجویان دانشکده‌های بهداشت و پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۸۷». *مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی*، دوره ششم، شماره ۱، ۲۲، ۱۷-۲۴.
- بشارت، م.ع.، رضازاده، م.ر.، فیروزی، م.، و حبیبی، م. (۱۳۸۶). «بررسی تأثیر هوش هیجانی بر سلامت روانی و موفقیت تحصیلی در مرحله انتقال از دبیرستان به دانشگاه». *مجله علوم روان‌شناختی*، دوره چهارم، شماره ۱۳، ۲۶-۳۷.
- بیرامی، م.، و قلی‌زاده، ح. (۱۳۹۰). «عامل‌های شخصیتی به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده افسردگی و رضایت از زندگی». *مجله پزشکی ارومیه*، دوره بیست و دوم، شماره ۲، ۹۲-۹۸.
- بیرامی، م.، اقبالی، ع.، و قلی‌زاده، ح. (۱۳۹۱). «تعامل عامل‌های شخصیتی با علائم افسردگی، ناامیدی و افکار خودکشی در بین دانشجویان». *مجله پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز*، دوره سی و چهارم، شماره ۱، ۲۸-۳۴.
- رعیت ابراهیم‌آبادی، م.، ارجمندنیان، ع.ا.، و افروز، غ.ع. (۱۳۹۴). «تأثیر برنامه آموزشی مثبت‌نگری بر شادکامی و باورهای غیرمنطقی نوجوانان بزهکار». *پژوهشنامه روان‌شناسی مثبت*، سال اول، شماره دوم، ۱-۱۴.
- فریدونی، ل.، نادری نجف‌آبادی، ف.، و بساک‌نژاد، س. (۱۳۹۳). «رابطه بین ویژگی‌های شخصیت با نیازهای روان‌شناختی اساسی در دانشجویان دختر». *فصلنامه شخصیت و تفاوت‌های فردی*، سال سوم، شماره ۵، ۶۳-۷۷.
- قاسم‌زاده، ح.، کرم قدیری، ن.، شریفی، و.، نوروزیان، م.، مجتبابی، ر.، و ابراهیم‌خانی، ن. (۱۳۸۴). «کارکردهای شناختی، نوروسایکولوژیک بیماران وسواسی با و بدون علائم افسردگی در مقایسه با هم و با گروه بهنجار». *مجله تازه‌های علوم شناختی*، دوره هفتم، شماره ۳، ۱-۱۵.
- مهرابی‌زاده هنرمند، م.، بساک‌نژاد، س.، شهنی‌بیلاق، م.، شکرکن، ح.، و حقیقی، ج. (۱۳۸۴). «بررسی روابط ساده و چندگانه ترس از موفقیت، عزت‌نفس، کمال‌گرایی و ترس از ارزیابی منفی با نشانگان وانمودگرایی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز». *مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی*، دوره سوم، سال دوازدهم، شماره ۳، ۱-۲۴.
- نیک‌منش، ز.، و زندوکیل، م. (۱۳۹۴). «تأثیر آموزش مثبت‌نگری بر کیفیت زندگی، افسردگی، اضطراب و استرس بزهکاران نوجوان». *پژوهشنامه روان‌شناسی مثبت*، سال اول، شماره دوم، ۵۳-۶۴.

می‌کنند. برونگرایی، در طرف دیگر یک عامل شخصیتی است که با مردم‌آمیزی، سرزندگی و شادابی مشخص می‌شود و بیانگر این است که برونگرایی یک صفت شخصیتی وابسته به خلق مثبت است و با افسردگی در ارتباط منفی است. افراد با گشودگی بالا تمایل دارند روابط بین فردی زیادی داشته باشند. این افراد از روابط و فعالیت‌های اجتماعی که در آن درگیر می‌شوند پاداش به‌دست می‌آورند و افسردگی کمتری نشان می‌دهند. افراد وظیفه‌شناس نیز با وظیفه‌شناسی خود و انجام وظایف و تکالیف خود اسباب آرامش خود را مهیا می‌کنند و از استرس و افسردگی خود می‌کاهند. افراد خوشایند، علاوه بر عملکرد و کارایی مناسب در فعالیت‌ها، از تفکر منطقی و تمرکز بالا به هنگام کار کردن برخوردارند که باعث احساس شایستگی در آنها می‌شود. نوجوانی که افسردگی دارد، در ارتباط با همسالان، معلمان، والدین و سایر اعضای خانواده خود دچار ضعف است. چنین نوجوانی، به شدت گوشه‌گیر و درونگرا است و رشد شخصیتی، تحصیلی و اجتماعی وی دچار اختلال می‌گردد. چنین شخصی از برآورده کردن انتظاراتی که از وی وجود دارد، برنمی‌آید و از پس تأمین نیازهای خود برنمی‌آید. اینجاست که به دلیل تحت فشار قرار گرفتن از درون و بیرون به سوی ارتکاب جرم سوق می‌یابد.

این پژوهش همانند سایر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی داشت. این پژوهش در جامعه نوجوانان دختر بزهکار استان اصفهان انجام شده و از این رو، تعمیم نتایج آن به سایر گروه‌ها، پسران و شهرهای دیگر باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین، روش نمونه‌گیری در این پژوهش در دسترس بود که قدرت تعمیم‌دهی را کاهش می‌دهد. در این پژوهش، متغیرهای جامعه‌شناختی، خانوادگی و روان‌شناختی بررسی نشده‌اند. بنابراین، می‌توان انتظار داشت که این متغیرها در روابط بین متغیرهای پژوهش اثرگذار بوده‌اند. یگانه مقیاس جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه بوده است که جنبه خود گزارشی دارد و بنابراین خالی از سوگیری نیست. در این زمینه، پیشنهاد می‌شود شیوه‌های درمانی افراد وانمودگرا و دارای افسردگی به‌منظور تغییر ارزیابی‌ها و باورهای منفی بیماران و فراهم آوردن راهبردهای جانشین برای مقابله با این افکار باشد. همچنین، با استفاده از راهبردهای درمانی باید باعث شد که فرد وانمودگرا و افسرده احساس خودارزشی را در خود افزایش دهد و درک و تصویری را که از عزت‌نفس خود دارد از ارزیابی دیگران جدا کند. راه دیگر این است که با استفاده از درمان شناختی، باورهای ذهن خود را به چالش بکشند. پیشنهاد می‌گردد تا پژوهش‌های بعدی این متغیرها را بر روی پسران بررسی کنند.

- Annemaree, C., Kellie, G., Michele, H., & Stephen, H. (2013). Goal setting and self-efficacy among delinquent, at-risk and not at-risk adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(3), 431-443.
- Bernard, N.S., Dollinger, S.J., & Ramaniah, N.V. (2002). Applying the big five personality factors to the impostor phenomenon. *Journal of Personality Assessment*, 78(2), 321-333.
- Clance, P.R., & Imes, S.A. (1978). The impostor phenomenon in high achieving women: Dynamics and therapeutic intervention. *Psychotherapy, Theory, Research and Practice*, 15(3), 241-247.
- Cont, J.M., & Jacobs, R.R. (2003). Validity evidence linking polychronicity and big five personality dimensions to lateness and supervisory performance rating. *Journal of Human Performance*, 16(2), 107-109.
- Costa, P.T., & McCrae, R.R. (1992b). *Revised. NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI): Professional manual*. Odessa: Psychological Assessment Resources.
- Costa, P.T., & McCrae, R.R. (1992a). Validity of Neo PI-R Factor Scale. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 52, 101-112.
- Cowman, S.E., & Ferrari, J.R. (2006). Am I for real? Predicting impostor tendencies from self-handicapping and affective components. *Journal of Social Behavior and Personality*, 30, 119-126.
- Deutsch, A.R., Crockett, L.J., Wolff, J.M., & Russell, S.T. (2012). Parent and peer pathways to adolescent delinquency: Variations by ethnicity and neighborhood context. *Journal of Youth and Adolescence*, 41(8), 1078-1094.
- Fritz, V.M., Wiklund, G., Kuposov, R.A., Klinteberg, B.A., & Ruchkin, V.V. (2008). Psychopathy and violence in juvenile delinquents: What are the associated factors? *International Journal of Law and Psychiatry*, 31, 272-279.
- Gediman, H.K. (2005). Imposter, inauthenticity and feeling fraudulent. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 33, 911-935.
- Ghorbanshiroudi, S. (2012). The relationship between self-esteem and emotional intelligence with imposter syndrome among medical students of Guilan and Heratsi Universities. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(2), 1793-1802.
- Gudjonsson, G.H., & Sigurdsson, J.F. (2003). Motivation for offending and personality. A study among young offenders on probation. *Personality and Individual Differences*, 42, 1243-1253.
- Kofler-Westergren, B., Klopff, J., & Mitterauer, B. (2010). Juvenile delinquency: Father absence, conduct disorder, and substance abuse as risk factor triad. *International Journal of Forensic Mental Health*, 9(1), 33-43.
- McCrae, R.R., & Costa, P.T. (2004). A contemplated revision NEO Five Factor Inventory. *Journal of Personality and Individual Differences*, 36, 578-596.
- Mohr, W.K. (2003). *Johnson's psychiatric mental health nursing*. Philadelphia: Williams & Wilkins.
- Roskowski, J.C.R. (2010). *Imposter phenomenon and counseling self-efficacy: The impact of imposter feelings*. A dissertation submitted to the graduate school in partial fulfillment of the requirements for the Degree Doctor of Philosophy. Ball State University Muncie, Indiana.
- Ross, S.R. (2007). *The imposter Phenomenon and maladaptive personality: Type and trait characteristics*. Personality and individual differences.
- Safarzadeh, S., Esfahaniaasl, M., & Bayat, M.R. (2012). The relationship between self-concept and achievement motive with imposter phenomenon in students of the Islamic Azad University of Ahvaz. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(12), 12802-12808.
- Salgado, J.F. (2002). The big five personality dimensions and counterproductive behavior. *International Journal of Selection and Assessment*, 10, 117-125.
- Want, J., & Kliezman, S. (2006). Imposter phenomenon and self-handicapping: Links with parenting styles and self-confidence. *Journal of Personality and Individual Differences*, 40(5), 961-971.